

Campagne 'Droge voeten en schoon water, daarom!'

Even waren de waterschappen bevreesd voor hun eigen voortbestaan, maar met de vorming van het kabinet-Rutte is dit gevaar afgewend. De enige wijziging die wordt doorgevoerd, is dat het bestuur van de waterschappen weer afgeleid wordt van de uitkomst van de gemeenteraadsverkiezingen. Dat er zo is gespeculeerd over het opheffen van de waterschappen, komt door hun relatieve onbekendheid, hun matige imago en hun recht om een steeds hogere belasting te heffen. In dit artikel leest u hoe ze aan dit imago komen maar vooral ook enkele suggesties hoe dit te verbeteren.

Hoe komen de waterschappen aan hun bijzonder matige imago? Veel mensen hebben nauwelijks een beeld bij wat een waterschap doet. 'Iets met water'. Maar over het hoe en wat bestaat onduidelijkheid. Denk aan de verwarrende relatie met waterleidingbedrijven, Rijkswaterstaat en gemeenten in deze 'natte' sector.

Tijdens de laatste waterschapsverkiezingen in 2008 was de opkomst 24 procent. Dat is niet alleen een bijzonder laag percentage, maar de meeste mensen (al dan niet stemmend) hebben nauwelijks een beeld bij de structuur van de waterschappen. Denk hierbij aan geborgde zetels en de laatste stelselwijziging met toetreding van politieke partijen.

De waterschapsbelasting wordt intussen steeds hoger. In 1999 haalden de waterschappen circa 1,4 miljard euro op, in 2010 is dat naar verwachting 2,3 miljard. Een gemiddelde jaarlijkse stijging van 4,5 procent terwijl de inflatie alleen in 2001 ongeveer vier procent bedroeg, andere jaren was die fors lager.

De vraag is wat te doen. Hier enkele suggesties:

- Begin direct als één blok een imago-offensief, bijvoorbeeld via de Unie van Waterschappen. Doe dit bij voorkeur via commercials op televisie, ondersteund door andere media, reclameborden op straat en via internet. Leg via deze 'reclameboodschappen' uit wat de waterschappen doen, wat dat kost en hoe die kosten worden opgebracht. Dan snapt iedereen waarom vanaf januari de eerste aanslagen in de bus vallen. Met een aansprekend persoon profileren de waterschappen zich veel beter dan destijds

met de verkiezingen in 2008 met het drijvende Nederland;

- De lage opkomst voor de verkiezingen is voorbij vanwege de hernieuwde relatie met de gemeentelijke verkiezingen. Maar ga als waterschappen door met echte democratisering of stop met een eigen bestuur. Geborgde zetels bestaan nergens, en dat is niet toevallig. Zakenmensen met veel financiële belangen hebben toch ook niet meer stemrecht?
- Denk als waterschappen na over je kerncompetenties, richt je daar op en stoot de rest af. De waterschappen hebben een vooral technische oriëntatie om Nederlanders te helpen aan schoon water en droge voeten en dat doen ze erg goed. Maar dat is het. Een mooi voorbeeld is de informatiehuishouding, hier lijkt een rol weggelegd voor Het Waterschapshuis, nu nog een gemeenschappelijke regeling van alle waterschappen. Het Waterschapshuis is er, en toch hebben alle waterschappen nog hun eigen informatiesystemen. Waarom? Doe dit niet alleen met ICT en de informatiehuishouding, maar overweeg dit ook met facilitaire zaken, vastgoed en de salarisadministratie. Overigens kan Het Waterschapshuis dit ook doen, maar of ze hier de capaciteit voor hebben, is de vraag;
- Van 2.500 waterschappen in 1950 naar 25 waterschappen in 2010. De waterschappen hebben recent fors opgeschaald. Het ligt in de lijn der verwachting dat binnen nu en een jaar in ieder geval nog een opschaling plaatsvindt naar vijf tot acht waterschappen. Leg uit waarom dit gebeurt?
- Een aparte vermelding is er voor de belastingheffing van de waterschappen. Dit wordt steeds vaker in lokale kantoren georganiseerd. Zorg voor een verdere

professionalisering van belastingkantoren door verder op te schalen maar begin in ieder geval met een soort landelijke waterschapsbelastingstelefoon. Die kan zorgen voor een gezamenlijke in plaats van regionale ontwikkeling van (digitale) dienstverlening en ondersteunt het imago-offensief, omdat de kleine kantoren nu vaak niet in staat zijn om belasting betalende mensen en organisaties op een klantgerichte wijze ordentelijk te woord te staan. Als het eenmaal functioneert, is een landelijk rekencentrum zo gerealiseerd en is sprake van één waterschapsbelastingkantoor.

Met bovenstaande suggesties verwacht ik dat de waterschappen klantgerichter, goedkoper en beter gaan werken. Dit zal hun imago fors verbeteren en de noodzaak van het bestaan van zelfstandige waterschappen ondersteunen. Overigens zoeken de waterschappen nu samenwerking met gemeenten op het gebied van riolering en belastingen. Beide activiteiten helpen de kosten fors te verminderen en kunnen leiden tot bijvoorbeeld een landelijk regionale belastingdienst voor gemeenten en waterschappen, samen goed voor ruim tien miljard euro aan belastingen. Maar voorkom dat deze door bezuinigingen ingegeven samenwerking blijft leiden tot het onvoldoende goed helpen van waterschapsbelasting betalende mensen en organisaties.

Johan Oostinga (zelfstandig interim-manager en adviseur, is als interim-directeur van het waterschapsbelastingkantoor Lococensus betrokken geweest bij de fusie met Tricijn per 1 januari aanstaande).